

**Міністерство освіти і науки України
Борзнянський аграрний фаховий коледж**

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
Борзнянського аграрного фахового
коледжу

Віталій ЛИННИК

25.04.2024 року

**ПРОГРАМА
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ У ФОРМІ
СПІВБЕСІДИ**

для вступу на основі повної загальної освіти для здобуття освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра за спеціальностями: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», ОПП «Бджільництво»; 201 «Агрономія», ОПП : «Виробництво і переробка продукції рослинництва», «Організація і технологія ведення фермерського господарства»; 071 «Облік і оподаткування» ОПП «Бухгалтерський облік»

Програму розглянуто і схвалено на засіданні
циклової комісії соціально-гуманітарних
дисциплін

Протокол № 10 від 25.04.2024 року

Голова циклової комісії Філозоп Л.В.

Борзна 2024 рік

Програма співбесіди з української мови для вступу на основі повної загальної середньої освіти для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для вступного випробування з української мови розроблено на основі Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової і повної середньої освіти та з урахуванням чинної програми з української мови. Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення»).

Мета й завдання вивчення української мови визначені державною програмою з української мови, яка водночас визначає основний зміст навчання і вимоги та критерії оцінювання його результатів.

Основна мета вивчення української мови у навчальних закладах України на сучасному етапі полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

Оцінювання результатів знань вступника з мови здійснюється на основі:

- а) врахування основної мети, що передбачає різнобічний мовленнєвий розвиток особистості;
- б) освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи: знання, вміння й навички, досвід творчої діяльності і досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;
- в) функціонального підходу до мовного курсу, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

Об'єктами оцінювання визначені:

- мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності;
- знання про мову й мовлення;
- мовні вміння та навички;
- досвід творчої діяльності;
- досвід особистого емоційно-ціннісного ставлення до світу.

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими критеріями:

- Повнота і правильність відповіді.
- Ступінь усвідомлення, розуміння вивченого.
- Мовленнєве оформлення відповіді.

Для співбесіди пропонується два питання (одне з мовної теми інше з розвитку зв'язного мовлення), що дає змогу перевірити знання абітурієнта із зазначених тем.

Час проведення бесіди – 15 хвилин на кожного абітурієнта. Критерії оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів зазначені в таблиці 1.

Таблиця 1

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
АБІТУРІЄНТІВ ПІД ЧАС СПІВБЕСІДИ**

Рівень	Бали	Критерії навчальних досягнень
І. Початковий	100-106	Вступник підтримує діалог на елементарному рівні. Здебільшого він (вона) відповідає на запитання лише однозначними реченнями («так» чи «ні») або уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру
	107-112	Вступник відповідає на елементарні запитання короткими репліками, які лише частково реалізують комунікативну мету співбесіди, не знає, не розуміє навчальний матеріал
	113-119	Вступник бере участь у діалозі співбесіди за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може відносно поширено відповідати на запитання, формулювати правила; комунікативна мета співбесіди досягається ним (нею) лише частково, оскільки є помилки у визначенні понять, абітурієнт не знає наукових термінів
ІІ. Середній	120-129	Вступник бере участь у діалозі співбесіди з нескладної за змістом теми, певною мірою досягає мети спілкування, його (її) репліки лише частково містять теоретичні знання з мови; він (вона) не повністю розкриває зміст питань, допускає помилки під час формулювання правил, має недостатньо сформовані вміння і навички з конкретних тем співбесіди
	130-139	Вступник бере участь у діалозі співбесіди за нескладною за змістом темою з мови, дотримується елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, проте може відхилятися від теми, його (її) мовлення характеризується стереотипністю, неповнотою розкриття змісту, але наявне загальне розуміння поставлених завдань співбесіди

	140-149	Вступник загалом досягає мети співбесіди з нескладної теми, його (її) відповіді в основному змістовні, відповідають основним правилам, участь у діалозі здійснюється переважно з допомогою співрозмовника, абітурієнт спирається на запропонований зразок, виправляє допущені помилки у процесі співбесіди
III. Достатній	150-159	Вступник на належному рівні демонструє знання з мови, його відповідь спрямовується на розв'язання певної проблеми, загалом є змістовною, невимушеною; судження переважно самостійні й аргументовані, відхилення від теми, помилок у мовному оформленні відповіді майже нема; один-два недоліки абітурієнт виправляє з допомогою екзаменатора
	160-169	Вступник загалом вправно, аргументовано висвітлює суть питання, володіє ситуацією, що містить певну проблему/питання, досягаючи комунікативної мети співбесіди, висловлює лінгвістичні судження з допомогою загальновідомих фактів/прикладів, його відповідь повна, але характеризується дещо неконкретним тлумаченням деталей поставленого питання
	170-179	Вступник самостійно відповідає на питання визначеної теми, демонструючи загалом достатній рівень володіння навчальним матеріалом (чітко висловлює думки, уміє сформулювати судження, дає влучну, змістовну відповідь на додаткове питання); трансформує здобуті знання з мови, відтворюючи їх менш-більш докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, але при цьому допускає одну-дві неточності
IV. Високий	180-189	Вступник самостійно демонструє належний рівень знань з мови, уміє чітко формулювати думки, обґрунтовуючи їх прикладами, дотримується мовленнєвих правил; структура відповіді повна, змістовна, відповідає вимогам програми, але наявні окремі помилки
	190-199	Вступник самостійно, майже безпомилково розкриває аспект запропонованої у питанні теми, переконливо аргументує відповідь, наводить приклади, розуміючи навчальний матеріал,

		демонструє знання термінології, мовне оформлення відповіді відповідає нормам літературної мови, декілька неточностей може легко виправити після зауваження екзаменатора
	200	Вступник самостійно будує правильну, глибоку за змістом і досконалу за формою відповідь на поставлені питання, демонструючи вміння аналізувати, порівнювати та підтверджувати прикладами теоретичні судження, співставляти різні поняття; дотримується правил мовленнєвого етикету в розмові, його відповідь відповідає нормам літературної мови

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Програма співбесіди з української мови складена з урахуванням програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови. Вступні випробування з української мови проводяться у формі співбесіди. Виконання завдань здійснюється за таким форматом, які пропонуються Українським центром оцінювання якості освіти, серед яких: повне розкриття питання в усній формі.

1. Фонетика і орфографія

1.1. Велика літера у власних назвах

Написання імен, по батькові, прізвищ, псевдонімів, прізвиськ. Складні прізвища, псевдоніми та імена, що пишуться через дефіс. Написання власних назв іншомовного походження. Написання індивідуальних назв: міфологічних істот і божеств, дійових осіб у літературних творах. Назви найвищих державних та міжнародних посад, міністерств, управлінь, установ і організацій. Астрономічні, історичні, літературні, географічні й топографічні назви.

1.2. Вживання м'якого знака. Вживання апострофа

Вживання м'якого знака після м'яких д, з, с, дз, ц, л, н у кінці слова та складу, після м'яких приголосних у середині складу перед о. У суфіксах іменників, прикметників та прислівників (- зький, - ський, - цький; - зькість, - ськість, - цькість; - зько, - сько, - цько; - зькому, - ському, - цькому; - зьки, - ськи, - цьки). Суфікси - еньк-, - оньк -, - есеньк -, - ісінь, -ісіньк-. Ї у родовому відмінку множини іменників жіночого роду м'якої групи і відмінків середнього роду на – нн (я), - ц (е) II відміни, у дієслівних формах дійсного та наказового способу. Вживання апострофа на позначення роздільної вимови після твердих приголосних перед я, ю, є, ї (у корені та після префіксів). Апостроф у словах іншомовного походження.

1.3. Ненаголошені голосні [є],[и],[о]

Написання Е, И, О у ненаголошених складах за умови добору перевірного слова із наголосомна Е,И,О.

1.4. Чергування приголосних при словозміні й словотворенні

Зміни приголосних у непрямих відмінках іменників, а також при утворенні нових слів. Групи чергувань г–з-ж,к-ц-ч,х-с-ш. Зміни приголосних при пом'якшенні. Основні позиції чергувань.

1.5. Спрощення в групах приголосних. Подвоєння, подовження приголосних. Випадні Д і Т у групах –ждн-, -здн-, -стн-, -стл Випадний К у групах –зкн-, -скн- при творенні дієслів із суфіксом –ну. Випадний Л у групі приголосних -слн-. Збіг приголосних. Подвоєння Н перед суфіксом -ість. Буквосполучення – нн - у прикметникових суфіксах.

1.6. Подовження приголосних д, т, з, с, л, н, ж, ш, ц, ч перед Я, Ю, Є, І.

1.7. Написання префіксів роз-, без-, через-, з-(зі -)

Перехід з -у С-перед глухими приголосними, з- у зі-з метою уникнення збігу приголосних.

1.8. Правила переносу слів

Сполучення ДЖ, ДЗ при переносі. Апостроф і м'який знак при переносі. Склади з однієї літери. Перенос складних слів, аббревіатур, прізвищ з ініціалами, умовних скорочень.

1.9. Правопис слів іншомовного походження

Передача голосних і приголосних звуків у словах іншомовного походження. Подвоєні й не подвоєні приголосні. Групи приголосних з голосними. Вживання апострофа і м'якого знака в словах іншомовного походження. Відмінювання слів іншомовного походження.

1.10. Написання складних і складноскорочених слів

Загальні правила правопису складних слів. Сполучні голосні. Написання разом, окремо або через дефіс складних іменників, прикметників, числівників та займенників, прислівників. Прикладка. Складні прийменники, сполучники, частки. Правопис складноскорочених слів.

2. Морфологія. Частини мови

2.1. Написання іменників. Пояснення до форм родового відмінка однини іменників чоловічого роду II відміни. Відмінювання іменників в однині та множині з урахуванням групи і відміни. Невідмінювані іменники. Закінчення -а (-я) або -у (-ю) в родовому відмінку однини іменників II відміни.

2.2. Відмінювання імен по батькові

Відмінювання прізвищ. Особливості відмінювання імен по батькові. Відмінювання чоловічих та жіночих прізвищ. Особливості відмінювання прізвищ на -ко, а також прізвищ іменникового походження.

2.3. Написання прізвищ і географічних назв

Труднощі перекладу прізвищ і географічних назв. Правопис голосних у корені.

2.4. Написання прикметників

Тверда і м'яка група прикметників. Особливості відмінювання прикметників. Ступені порівняння: проста і складена форма. Зміна основи деяких прикметників. Прикметники, що не утворюють ступенів порівняння.

2.5. Написання числівників

Числівник як частина мови. Кількісні, порядкові, дробові числівники. Прості, складні і складені числівники.

2.6. Зв'язок числівників з іменниками, правопис

Узгодження і керування у сполученнях числівників з іменниками. Особливості відмінювання числівників. Написання цифр словами у словосполученнях і реченнях.

2.7. Написання займенників

Особові, присвійні, вказівні, питальні, означальні займенники. Зворотний займенник себе. Особливості відмінювання. Правопис складних (неозначених і заперечних) займенників.

2.8. Прислівник

Розряди, творення і правопис. Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Творення прислівників від інших частин мови. Утворення ступенів порівняння. Правопис складних прислівників. Правопис прислівників із префіксом ПО -.

2.9. Прийменник

Сполучник. Частка. Вигук. Поняття про службові частини мови. Вираження прийменниками різноманітних відношень відмінкових форм з дієсловами та іншими словами в реченні. Походження прийменників. Прості, складні і складені прийменники. Вживання прийменників з формами непрямих відмінків. Прості, складні і складені сполучники. Сполучники сурядності: єднальні, протиставні і розділові. Сполучники підрядності: часові, причинові, цільові, умовні, допустові, наслідку, порівняльні. Групи часток за значенням. Словотворчі і формотворчі частки. Творення вигуків. Розряди вигуків за значенням.

3. Синтаксис і пунктуація

3.1. Речення з однорідними членами

Речення з відокремленими членами. Поняття про ускладнене речення. Однорідні члени речення. Сполучники і розділові знаки при однорідних членах речення. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення. Поняття і умови відокремлення другорядних членів речення. Відокремлені прикладки. Уточнюючі члени речення.

3.2. Звертання

Вставні слова, сполучення слів, речення. Способи вираження і виділення звертання. Значення вставних слів, сполучень слів і речень, вживання розділових знаків.

3.3. Складне речення

Поняття про складне речення. Типи складних речень.

3.4. Складносурядні речення

Структура складносурядних речень. Відношення між частинами складносурядних речень (єднальні, протиставні, зіставні, розділові, приєднувальні). Вживані сполучники. Вживання розділових знаків.

3.5. Складнопідрядні речення

Поняття про складнопідрядне речення. Види підрядних частин (місця, часу, причини, наслідкові, мети, порівняльні, умовні, допустові, супровідні). Вживання сполучників і розділових знаків.

3.6. Складнопідрядні речення з кількома підрядними

Види зв'язків частин у складнопідрядному реченні з кількома підрядними. Вживання розділових знаків.

3.7. Безсполучникові складні речення

Розділові знаки в них. Безсполучникові складні речення з однотипними частинами (одночасність перелічуваних явищ, часова послідовність дій чи явищ значення зіставлення або протиставлення-складносурядні. Безсполучникові складні речення з різнотипними частинами (з'ясувально-об'єктні відношення, причинові-наслідкові та умовно-наслідкові відношення, значення допустовості, пояснювальні відношення) - складнопідрядні.

3.8. Складні речення з різними видами зв'язку

Поєднання різних видів зв'язку у складному реченні. Вживання розділових знаків.

3.9. Пряма й непряма мова

Вживання розділових знаків при прямій мові. Передача чужої мови у вигляді складнопідрядного речення - непряма мова. Цитата.

ПИТАННЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Значення мови в житті суспільства. Українська мова - національна мова українського народу, одна з форм його національної культури.
2. Українська літературна мова як унормована форма загальнонародної мови.
3. Поняття про звуковий склад. Звуки мови, їх класифікація.
4. Сучасні орфоепічні норми, їх суспільне значення. Вимова звуків і правопис.
5. Поняття про букву. Український алфавіт. Співвідношення між буквами та звуками.
6. Слово як основна одиниця лексичної системи. Лексичне значення слова. Типи лексичних значень слів.
7. Синоніми: поняття, значення, особливості використання в різних стилях мови.
8. Антоніми й омоніми в українській мові.

9. Активна й пасивна лексика.
10. Фразеологізми в мовленні. Багатозначність фразеологізмів.
11. Будова слова. Корінь, суфікс, префікс, закінчення – значущі частини слова.
12. Способи словотвору в українській мові.
13. Орфографічні норми. Орфограма. Орфографічне правило. Принципи української орфографії.
14. Уживання м'якого знака.
15. Уживання апострофа.
16. Чергування голосних. Типи чергувань. Чергування [О], [Е] з [І]; [Е], [О] після Ж, Ч, Ш, Й.
17. Найголовніші випадки чергування приголосних звуків.
18. Подвоєння букв на позначення подовження й збігу приголосних звуків.
19. Спрощення в групах приголосних і його відображення на письмі.
20. Вимова і правопис префіксів.
21. Правопис суфіксів.
22. Поняття про милозвучність мовлення. Засоби милозвучності українського мовлення. Чергування [У] -[В], [І] -[Й].
23. Уживання великої букви.
24. Написання слів разом, через дефіс, окремо.
25. Правопис НЕ, НІ з різними частинами мови.
26. Вимова і правопис слів іншомовного походження.
27. Іменник як частина мови. Загальне значення. Морфологічні ознаки. Синтаксична роль.
28. Характеристика іменників I відміни, їх відмінювання.
29. Відмінкові закінчення іменників II відміни.
30. Відмінювання іменників III і IV відмін.
31. Незмінювані іменники й аббревіатури.
32. Прикметник як частина мови. Групи прикметників за значенням. Утворення форм ступенів порівняння якісних прикметників.
33. Числівник як частина мови. Відмінювання й правопис числівників.

34. Займенник як частина мови. Розряди займенників. Відмінювання й правопис займенників.
35. Дієслово як частина мови. Дієслівні форми.
36. Види дієслова та творення видових форм.
37. Особливості дієприслівника й дієприкметника як форм дієслова. Дієприслівниковий і дієприкметниковий звороти.
38. Прислівник як частина мови. Творення й правопис прислівників.
39. Прийменник як службова частина мови. Уживання та правопис прийменників.
40. Сполучник як службова частина мови. Правопис сполучників.
41. Частка як службова частина мови. Правопис часток.
42. Вигук як особлива частина мови. Правопис вигуків.
43. Словосполучення як синтаксична одиниця. Типи підрядних зв'язків.
44. Речення як основна одиниця синтаксису. Просте й складне речення. Граматичні принципи їх розмежування.
45. Двоскладне й односкладне речення. Просте ускладнене речення.
46. Головні члени речення.
47. Другорядні члени речення.
48. Складне речення як синтаксична одиниця. Граматичні ознаки складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення.
49. Складносурядні речення, розділові знаки в них.
50. Складнопідрядні речення, розділові знаки в них.
51. Безсполучникові речення, розділові знаки в них.
52. Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.
53. Поняття про стиль і стилістичну норму.
54. Функціональні стилі української літературної мови.
55. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Авраменко О.М. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Генеза, 2017.
- 2.Глазова О.П. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Ранок, 2017.
- 3.Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Генеза, 2017.

Посібники

- 1.Авраменко О.М., Тищенко О. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання. - К.: 2019.
- 2.Авраменко О.М. Було – стало: зміни в правописі. - К.: 2019.
- 3.Віктор Заболотний. Українська мова і література. Типові тестові завдання.- К.: Літера ЛТД, 2019.
- 4.Словник фразеологізмів та сталих виразів сучасної української мови. 5– 11 класи. - К.: Основа, 2019.
- 5.Новий український правопис. - К.: Центр навчальної літератури, 2019.

Internet-ресурси

1. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
2. <http://www.lib.com.ua/>
3. [http://mirslovarei.com\(www.testportal.gov.ua\)](http://mirslovarei.com(www.testportal.gov.ua))
4. <http://www.dilovamova.com>
5. <http://slovopedia.org.ua>
6. <http://ukrainskamova.at.ua/>
7. <http://testzno.com.ua>